

сільськогосподарської продукції, можна зробити висновок, що на сьогодні постає питання про необхідність прийняття нормативного акту, який би містив систематизовані положення щодо порядку реалізації сільськогосподарської продукції. Це дозволить не лише певним чином впорядкувати існуючі правові норми з даного питання, але й усунути колізії та прогалини в правовому регулюванні.

Більшість законів України, що регулюють відносини в АПК, містять лише загальне положення про те, що організаційно-правовою основою регулювання відносин в сфері сільськогосподарського виробництва є договори, укладені відповідно до законодавства. Саме тому необхідно розробити і затвердити ряд Типових договорів. Зокрема, щодо врегулювання відносин у таких сферах, як агролізинг, кредитування, страхування, ремонтно-технічне обслуговування, виконання будівельних робіт, меліоративне обслуговування, виконання агрохімічних робіт тощо.

Література

1. Аграрне право України: підруч. / за ред. О. О. Погрібного. – К.: Істина, 2007. – 340 с.
2. Правове регулювання майнових аспектів діяльності фермерських господарств за новим законодавством України: окремі проблеми / В. Жушман, В. Уркевич. – К.: Істина, 2004. – 184 с.
3. Законодавче забезпечення аграрної політики в Україні: проблемні питання / О. Скидан. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 242 с.
4. Підприємництво, господарство і право України: підручник / О. Фелів, О. Столярська. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 331 с.

УДК 334.716:63(043.2)

Кашко А. О., Куліш А. В., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Безzubов Д. О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Перехід України до ринкових відносин вимагає в аграрно-промисловому комплексі розробки нових підходів до стратегії аграрної політики, спрямованої на формування продовольчої безпеки країни, пріоритетність розвитку сільського господарства, докорінну перебудову економічних, соціальних та правових відносин в аграрній сфері, а також свободу підприємництва та конкуренції.

Господарський кодекс України визначає підприємництво (підприємницька діяльність) як ініціативну самостійну діяльність

громадян, спрямовану на отримання прибутку або особистого доходу, яка здійснюється від свого імені, на свій ризик і під свою відповідальність або від імені і під майнову відповідальність юридичної особи підприємства. Вільне підприємництво сприяє активізації структурної перебудови економіки, створенню додаткових робочих місць, забезпеченню швидкої окупності витрат, оперативному реагуванню на зміни споживчого попиту [1, с. 30].

Розвиток підприємництва – це шлях до насичення ринку товарами і послугами, подолання галузевого і регіонального монополізму, розширення конкуренції, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, підвищення експортного потенціалу. Підприємництво дає змогу розширити сферу прикладання праці, створити нові можливості для працевлаштування незайнятого населення і вивільнених працівників з неефективно діючих підприємств.

Але на сьогоднішній день розвиток аграрного підприємництва в регіонах України стикається з численними проблемами, які є в основному типовими: відсутність дієвих фінансово-кредитних механізмів і матеріально-ресурсного забезпечення розвитку малого підприємництва; прогалини в чинному законодавстві, особливо податковому; нестача ресурсів, насамперед фінансових; складність доступу до ділової інформації – відомості про продукт, конкурента і т.п.; неврегульованість питань, пов'язаних із захистом прав працівників, зайнятих в малому бізнесі; відсутність позитивного іміджу вітчизняного підприємця; нестабільність економічної ситуації в країні; несумлінність великого бізнесу; доступ до кредитних ресурсів і висока ставка кредитування; правова неграмотність самих підприємців; висока планка єдиного соціального податку; недостатність кадрового потенціалу; тривале оформлення документації, особливо на землю; складність і заплутаність регіонального законодавства; високі адміністративні бар'єри, що перешкоджають виникненню нових аграрних підприємств; відсутність достатніх грошових заощаджень (первинного капіталу) працівників сфери АПК – потенційних підприємців.

Досвід аграрних перетворень в Україні переконливо свідчить про недостатнє теоретичне обґрунтування проблем трансформації відносин власності, входження в ринкову економіку і розвиток підприємницької діяльності. Важливе значення має розробка методології і об'єктивний аналіз практики, виявлення переваг і недоліків тих чи інших видів підприємницьких структур, розробка пропозицій і підходів до їх формування та функціонування, побудова внутрішньо господарських економічних відносин [4].

Нині вже прийняті законодавчі акти, які сприяють розвитку підприємництва на селі. Проте законодавство тільки декларує правову основу розвитку підприємництва, вrostання його в економіку. Не менш

важливе значення мають розробка принципів підприємництва, визначення практичних шляхів його розвитку і підтримки з боку держави і суспільства.

З урахуванням здійснення цих принципів можливі і доцільні такі конкретні шляхи розвитку аграрного підприємництва:

1) контрактне підприємництво на діючих і новостворених державних і колективних підприємствах;

2) розширення кількості і розмірів особистих підсобних господарств сільських жителів;

3) розвиток агроцехів підприємств інших галузей народного господарства;

4) розвиток агродільниць міських жителів;

5) розвиток приватних агрофірм та приватно-орендних підприємств [3, с. 58].

Складна економічна ситуація, яка склалася на селі, зумовлена: невідповідністю програм реформування економіки сільського господарства і результатів їх виконання визначеним пріоритетам; незадовільним законодавчим забезпеченням та захистом прав власності селян на землю і майно; недостатнім рівнем фінансової підтримки сільськогосподарського виробництва та соціальної сфери села; недостатнім стимулюванням впровадження інноваційних технологій та інвестицій в агропромислове виробництво; відсутністю паритетних економічних відносин між аграрним сектором та іншими галузями економіки; відсутністю умов для підвищення рівня продуктивної зайнятості; недостатнім рівнем розвитку інфраструктури аграрного ринку, тінізацією та монополізацією каналів реалізації сільськогосподарської продукції; проведенням неефективної державної політики щодо створення умов для розвитку кооперативних та інших некомерційних об'єднань сільськогосподарських товаровиробників у сфері заготівлі, переробки, реалізації продукції та фінансового і транспортного обслуговування товарних потоків [4].

Розвиток аграрного сектору слід забезпечувати шляхом: здійснення чіткого розмежування функцій і повноважень центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері розвитку сільських територій; удосконалення на законодавчому рівні міжбюджетних відносин центральних та місцевих органів виконавчої влади, зокрема тих, що пов'язані з вирішенням питань фінансування проектів комплексного розвитку сільських територій; забезпечення впровадження соціальних стандартів та нормативів у сільській місцевості; визначення пріоритетів розвитку аграрного сектору з урахуванням зональних та регіональних особливостей; створення організаційно-правових умов для розвитку паритетних відносин між аграрним сектором та іншими галузями економіки; здійснення заходів щодо забезпечення розвитку

інфраструктури аграрного ринку, диверсифікації каналів реалізації продукції, забезпечення якості та безпеки продовольства; інноваційно-інвестиційного зміцнення матеріально-технічної бази аграрного сектору; удосконалення страхової, кредитно-фінансової та податкової політики у сфері аграрного сектору [2, с. 29-30].

Однак, незважаючи ні на що, українські підприємці поступово завойовують тверді позиції на світовій арені, і через якийсь проміжок часу вони зможуть лідирувати, так як за своїми діловими якостями вони не тільки не відстають, але і багато в чому випереджають західних колег.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 208 с.
2. Білоус Г. І. Розвиток підприємництва в Україні / Г. І. Білоус // Економіка України. – 2008. – № 2. – С. 34-36.
3. Колотуха С., Мельник К. Пошук шляхів реформування кредитних відносин в аграрному секторі економіки / С. Колотуха, К. Мельник // Економіка АПК. – 2005. – № 11. – С. 66-70.
4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства аграрної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.

УДК 349.42 (043.2)

Легка О. Ю., Тутутченко Н. М., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ВІДНОСИНИ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА З БЮДЖЕТОМ, БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ ТА СТРАХОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Фермерське господарство має право відкривати на свій вибір у будь-якій установі банку поточні та вкладні (депозитні) рахунки, розпоряджатися власними коштами. Воно самостійно визначає розмір ліміту залишку готівки, що постійно знаходиться в його касі, на поточні витрати. Списання коштів із поточних та вкладних (депозитних) рахунків господарства, крім платежів до бюджету, може провадитися лише за його згодою або за рішенням суду та у випадках, зазначених чинним законодавством.

Фермерське господарство має право одержувати у фінансово-кредитних установах довгострокові та короткострокові кредити на підставі укладеного договору. Кредит може бути отриманий під заставу майна, зокрема земельних ділянок господарства (іпотека), поручительство